

Литература

1. Мордовченков Н.В. Рыночные аспекты современной инфраструктуры (теория, методология, опыт) / Н.В. Мордовченков. Н. Новгород: Изд-во Гладкова, 2002. – 394 с.
2. Большой энциклопедический словарь [Электронный ресурс] – Режим доступа // <http://www.dic.academic.ru/>
3. Википедия, свободная энциклопедия [Электронный ресурс] – Режим доступа // <http://ru.wikipedia.org>

Наталія Добровольська

Тернопільський національний економічний університет

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Глобальні проблеми в аграрній сфері сучасності – це сукупність соціоприродних проблем, від вирішення яких залежить соціальний прогрес людства та збереження цивілізації. Вони характеризуються динамізмом, виникають як об'єктивний чинник розвитку людської цивілізації і для свого вирішення потребують об'єднаних зусиль всього людства.

Джерела глобальних проблем сучасності можна умовно розділити на дві групи: поглиблення розбіжностей між людиною і природою (екологічні, продовольчі, енергетичні та ін. проблеми); відносини між людьми (проблема демографії і т.п.).

Експерти відносять аграрний сектор до найважливіших галузей національної економіки України, що дає значній частині сільського населення робочі місця, забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність нашої держави.

Аграрний сектор є одним з пріоритетних та стратегічних напрямів розвитку економіки України. Сільськогосподарський потенціал України може стати основою для становлення особливої ролі національної економіки у сучасній системі світогосподарських зв'язків.

Україна у 2013 році посіла 2 місце у світі за експортом зернових культур після США. У 2014 р. передбачалося експортувати понад 30 млн т зерна. Україна займає 1 місце в світі за обсягом експорту соняшникової олії (58%). Лідерами за обсягами імпорту українського зерна залишаються Єгипет та Саудівська Аравія, кукурудзи – Саудівська Аравія, Китай, Єгипет, соняшникової олії – Польща, Індія, Єгипет, Іран, Алжир.

Серйозну увагу до сільськогосподарського потенціалу України проявляє Японія. Особливо в контексті світової продовольчої кризи. Японія хоче більш активно розвивати співробітництво з Україною, вкладати прямі інвестиції та кредити в наш аграрний сектор.

Російський напрям для української сільгосппродукції в останні роки виявився досить складним, багато в чому досить непередбачуваним. Справа в тому, що в Росію сьогодні з-за кордону завозяться за безцінь колосальні обсяги продуктів харчування, приблизно на 30 млрд. доларів на рік. Населення України втричі менше ніж Росії, а в нашу державу завозяться продукти харчування на суму 200 млн. доларів. Наша частка з 30 млрд. доларів імпорту Росією сільськогосподарської продукції складає понад 640 млн. доларів, або всього 2,5 %. В основному це продукція тваринництва та солодоші. Російський ринок для українського сільгоспвиробника майже втрачений.

Досить небезпечною виявилась контрабанда продуктів харчування в Україну. Країни, що нас оточують, мають розвинений аграрний сектор, продукцію якого треба

реалізувати. Тому 6 тис. км досить «прозорих» кордонів нашої держави неспроможні стримати потік контрабандного товару, особливо з Польщі і Білорусі.

Сучасний стан справ на світовому продовольчому ринку сприяє тому, щоб Україна стала на ньому потужним гравцем, а тому найближчим часом, розпочаті урядом реформи в агропромисловому секторі мають бути завершені. Метою реформ АПК є виведення країни в розряд сильних європейських держав зі стабільними, високими економічними показниками.

Активні глобалізаційні та інтеграційні процеси призводять до того, що національні економіки країн світу прагнуть функціонувати у світогосподарській системі, використовуючи усі можливі переваги і нейтралізуючи негативні сторони. Реалії сьогодення диктують необхідність встановлення тісних взаємовигідних зв'язків України з іншими державами, активного включення у процеси міжнародної економічної інтеграції і глобалізації, проведення такої міжнародної та внутрішньої політики, яка дозволить уникнути або зменшити рівень негативного впливу глобалізаційних процесів на національну економіку країни.

Сьогодні конкурентоспроможність сільськогосподарських товаровиробників в Україні експерти оцінюють вкрай низько. Маючи цінні ресурси, ми не зуміли зберегти та збільшити свої конкурентні переваги. Україна має значно нижчий рейтинг за індексом глобальної конкурентоспроможності порівняно з країнами ЄС. За останній рік вона втратила 11 позицій, з 73 до 84, отримавши показник 4,05 бали зі 7 можливих. Про низький рівень конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на європейському продовольчому ринку свідчать низька ефективність цієї галузі порівняно з іншими країнами та невідповідність структури українського експорту попиту країн ЄС на сільськогосподарську продукцію.

Значний потенціал вітчизняні товаровиробники сільськогосподарської продукції не можуть реалізувати через низку проблем. Серед чинників, що перешкоджають зміцненню конкурентоспроможності, можна виділити такі, як: низький рівень розвитку вітчизняної фінансово-кредитної системи; нерозвиненість інфраструктури АПК; недостатня гармонізація українських стандартів якості з міжнародними; недостатність державного цільового фінансування науково-прикладних розробок.

Сьогодні Україна налаштована й готова до активної і взаємовигідної інтеграції у світовий аграрний ринок, і прагне цього з реальним обсягом виробництва продовольства в інтересах світової спільноти та національного виробника. Транспарентність та прогнозованість світового ринку продовольства є одним з ключових завдань у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. Україна зміцнює свої позиції в якості світового сільськогосподарського виробника та робить значний внесок у вирішення проблем голоду у світі. «За останні 10 років експорт української сільськогосподарської продукції зріс в 3,6 рази до 17 млрд доларів США. За результатами 2015 року позитивне сальдо зовнішньої торгівлі продукцією вітчизняного АПК склало 11,1 млрд доларів США.

Література

1. Бородіна О.М. Аграрний сектор України на шляху до євро- інтеграції: [моногр.] / О.М. Бородіна. – Ужгород: ІВА, 2008. – С. 109-119
2. Аналіз індексу конкурентоспроможності України в 2013– 2014 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: infolight.org.ua/content/analiz-indeksu-konkurentospromozhnostiukrayini-v-2013-2014-rr
3. Міністерство аграрної політики України [Електронний ресурс].- «Україна є надійним торговельним та інвестиційним партнером на світових продовольчих ринках».
4. Литвин В.М. Історія українського селянства: Нариси в 2-х томах. 2006. – Т. 1 – 632; Т. 2 – 653.

5. Пуцентейло П. Р. Концептуальні засади функціонування м'ясопродуктового підкомплексу в системі АПК України / П. Р. Пуцентейло // Вісник Донецького національного університету. – Серія В: Економіка і право. – 2010. – № 1. – С. 134–137.

6. Пуцентейло П. Р. Організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку галузі м'ясного скотарства / Пуцентейло П. Р. // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 3. – С. 80-85.

Довлет Довлетов

Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків)

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Питанням пов'язаним з забезпеченням населення необхідними продуктами харчування дедалі більше приділяється уваги, адже саме продовольча безпека є запорукою успішного економічного розвитку.

Ринок продовольства посідає одне з провідних місць, як на світовому так і на національному рівні. Саме від його функціонування та навантаження і залежить економічна ситуація в усіх сферах господарської діяльності, а відтак і рівень продовольчої безпеки нашої держави, що є основною складовою забезпечення життєдіяльності населення. Продовольча безпека є ключовою ланкою ринкових трансформацій в розвитку аграрного сектору та економіки в цілому. На даний час в Україні є досить низьким рівень забезпечення населення деякими видами продуктів харчування (наприклад, телятини, свинини), що свою чергу негативно впливає, як на стан продовольчої так і економічної безпеки країни. А тому актуальність питань пов'язаних з забезпеченням населення необхідними продуктами харчування потрібно вирішувати негайно.

Ринок сільськогосподарської продукції є головним сировинним ринком по відношенню до ринку продовольства. При цьому до його структури відносять відповідні товарні сегменти розвитку та функціонування яких забезпечується за рахунок галузі тваринництва та рослинництва.

Проблема продовольчої безпеки для України є досить актуальною і потребує від урядовців та провідних фахівців термінового вирішення питань, які в подальшому повинні стати запорукою ефективного розвитку соціально-орієнтованого ринкового господарства. Слід відзначити, що фундаментальною основою розв'язання продовольчих проблем на внутрішньому ринку України має стати постійне нарощування темпів виробництва сільськогосподарської сировини, успішне функціонування агропромислового виробництва, зниження рівня інфляції, зростання доходів суб'єктів господарювання та задоволення ринкового попиту на сільськогосподарську продукцію.

За часи економічних перетворень та ринкових трансформацій, що тривають в Україні не один рік, обсяги виробництва деяких видів сільськогосподарської продукції постійно зменшуються, в зв'язку з цим на ринку продовольства відмічається дефіцит окремих видів товарів та зниження рівня продовольчого забезпечення населення до критично небезпечної межі [1], дана ситуація повторюється на протязі останніх двох десятиліть. Так, спад виробництва майже по всіх видах сільськогосподарської продукції, що розпочався з розпадом Радянського Союзу, тривав до кінця 2000 р. Обсяги виробництва зменшилися в порівнянні з 1990 р. на 47 % (до 77,9 млрд.грн (в порівняльних цінах 2005 р.)) і лише наприкінці 2004 р. обсяг виробництва валової продукції сільського господарства збільшився на 19 % проти 2000 р. та склав